

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Iz Korotana.

(Piše A. Korotanski.)

Kdor se ne mara potegovati za svoje pravice, kdor je tako len, da pusti sosedu ropati in moriti ne da bi se mu postavil v bran, ni vreden človeškega življenja. Če se ne maraš bojevati za svoj obstoj, za pravico, pogini! Če si tako len, da ne moreš doseči niti tega, da bi se upokojevali v pravičnem smislu obstoječi zakon, potem izgini takoj iz površja zemlje!

Naš slovenski narod, oziroma njegovi voditelji, se za pravice premalo potegnejo. Stokanje slišimo pač vedno, toda kaj to pomaga!

Koroški Slovenci so nezavedni, ne znajo se bojevati za svoje pravice vsled tega, ker jih ne poznajo. Zato pa je dolžnost tistih Slovencev, katerim se godi v narodnem oziru boljše, ki se nahajajo v središču Slovenije, da prisikajo svojim zatiranim bratom na pomoč. Brat mora pomagati bratu. Brat, ki svojemu bratu v nesreči ne prisikajo na pomoč, ni nikak brat, marveč le sovražnik.

Slovenci na Kranjskem se koljejo med seboj. Tam vlada veliko nasprotstvo v narodu in pri tem se čisto pozablja na koroške Slovence, ki komaj diha pod nemškimi pritiskom. Klerikalci proti liberalcem, liberalci proti klerikalcem, to je delo, ki ga vršijo Slovenci na Kranjskem. Pri tem medsebojnem besnenju seveda ne nazadujejo samo koroški Slovenci, ampak — vsi.

Ta preprič izkoriščajo naši narodni nasprotniki...

Koroški Slovenci nimajo pomoči. Klerikalno vodstvo v Celovcu ne stori ničesar, stranke na Kranjskem istotako.

Na Koroškem bi se moralo slovenski narod v prvi vrsti izobraževati, ter tako privedi do spoznanja resničnega položaja. Vcepiti bi se moralo vsakemu poedincu v glavo, da je Slovenec in da je vsako odpadništvo nekaj protinaravnega, nekaj nesramnega. Shodi bi se morali uprizarjati pogosto, snovati bi se morala društva itd. Toda s shodi, ki so pravzaprav najboljša izobraževalna sredstva — vsaj v takih obmejnih, ogroženih krajih — je na Koroškem slabo. V beljaški okolici že več let ni bilo nobenega slovenskega shoda. V celovski okolici so shodi tudi bele vrane. In ravno shodi opirajo ljudstvu najbolj oči. Seveda se mora povedati ljudstvu resnico, brez ozira na desno in levo. Kdor se laže trpeči masi, je falot, je škodljivec ljudstvu in ljudstvo naj bi takega — poglavo takoj. Žal, da imamo takih preveč, torej z resnico med koroško slovensko ljudstvo! Vzbuđiti ga je treba!

Dejali smo, da je vsak, ki se ne zna braniti, oziroma, ki je tako len, da se noče braniti, vreden pogina.

Obstoječe stranke na Slovenskem so pa samo na papirju in srečni bi bili, ako bi šla ena za drugo. Srečni, da! Da se do danes ni napravilo ničesar, oziroma, da smo zelo hitro nazadovali, temu se imamo zahvaliti le tistim, ki izdajajo narod. Da, strahopetec, ki sicer »furbajo« ljudstvo in mu obljubuje zlata nebesa, med tem ko na Dunaju poljubljajo ministrski frak, imamo v izobilju. Tem voditeljem je izročeno naše ljudstvo. Ti voditelji se povečini za narod sploh ne brigajo; njim je vseeno, ali je narod srečen ali nesrečen. Takih, ki bi delali z ljubeznijo do zatiranega naroda in ki bi narod poznali v resnici, zanj delali, trpeli, se žrtvovali, nimamo — razun par majhnih izjem.

Pravim, da je naš pogin gotov, da se nas

zaslužni v socialnem in narodnem oziru, če se ne otresemo takoj teh škodljivcev. Naša naloga je, da ustvarimo nekaj novega, nekaj koristnega.

Slovenski narod na Koroškem je narod — trpin, ki potrebuje pomoči. Sam si pa vsled svoje nevednosti ne more pomagati. Gledati moramo zatorej na to, da se ustvari v kratkem v tej deželi organizacija, ki naj bi branila vse izkoriščane sloje. Slovenci na Koroškem so pa izkoriščani vsi, zato bi vsi spadali v tako organizacijo.

Danes takih organizacij, kakor smo omenili, nimamo na Koroškem — razun nemških, ki so vse socialne in nacionalne obremen. V takih organizacijah je poguba slovenskega ljudstva. Izgubiti se jih moramo!

Potrebuje močnejšo organizacijo ubogega kmetkega in delavskega ljudstva. Organizacija, ki ima združeno v sebi trpinčino ljudstvo, ki se mu gode krivice na vseh poljih, mora biti — revolucionarna, nastopati mora proti tlačanstvu, proti tiranstvu z vsemi svojimi močmi. Organizacija trpinov se mora v boju za narodne in socialne pravice posluževati vseh sredstev.

Razmere v katerih živimo so take, da moramo biti revolucionarji, kajti samo z ostopstvom bomo še kaj dosegli, s klečeplazenjem niti!

Samo vi, ki zadržujete ljudstvo in mu tiščite oči skupaj, vi škodljivci — proč, proč! Jasno pot pokažimo ljudstvu! Ono bo, kadar jo spozna, šlo po njej naprej sreči nasproti. Vendar pomagajmo revežem, krvnim bratom, pomagajmo jim! Ne pustimo, da tlačani vedno bolj, ne pustimo, da poginejo.

Gledati bi se moralo na to, da se oklenejo koroški Slovenci, ki so vsi enaki, eden drugega. Iz drugih bolj narodno zavednih pokrajin naj bi prišlo med slovensko koroško ljudstvo nekaj narodnih buditeljev, ki naj bi med narodom razširjali nauke, ki naj bi narod budili in ga vsposobljali za boje. Narod bi se vzdramil, narod bi vstal iz mrtvila in napočila bi nova doba. Proč bi bilo suženstvo, proč bi bili žalostni dnevi in zopet bi se širila po Korotanu vesela govorica, in zopet bi zavladalo v Korotanu nekdanje bratstvo, nekdanja enakost... Zopet bi postal Korotan — zibeljka Slovenstva.

POLITISKA KRONIKA.

Boji v ogrski poslanski zbornici. Ogrsko-hrvaška poslanska zbornica je zopet pozorišče velikanskih škandalov, kakršnih zelo malo pozna evropska parlamentarna zgodovina. Z naravnost nečuvnenimi nasilstvi skuša zloglasni zbornični predsednik grof Tisza ukrotiti opozicijo, ki zahteva, da zgine Tisza z Lukacsom vred s političnega površja. V zbornici gospodari mesto poslancev na sramoto cele Evrope — policija —, ki meče s silo opozicionalne poslance iz dvorane. Tiszovi hlapci spremljajo barbarsko delo policije s frenetičnimi aplavzi. Znan junijski dogodek, ki so dosegli v revolverskem atentatu poslance Kovacs na Tiszo svoj vrhunec, so se sedaj proti pričakovanju vladnih mamelukov ponovili in zavzeli še večje diskuzije. Bolj kot kdaj prej so sedaj vse opozicionalne stranke edine. Pripravišene so z vsemi telesnimi in duševnimi silami doseči svoj namen. Grof Tisza, ki si hoče menda na vsak način zagotoviti v svetovni parlamentarni zgodovini svoje ime, je brez moči napram opoziciji

in je zato poklical v zbornico policijo, ki je na njegov ukaz z velikanskimi napori pometa opozicionalne poslance iz zbornice. To junaško delo izvršuje oni grof Tisza — huzarski ritmojster — ki mirno požira najhujše psovke, kakor ščurek, lopov, capin, telovaj, itd. ne da bi reagiral. Ob pol starih v torek popoldne, je potem, ko zbornica vsled strašne hrupne obstrukcije opozicije ni mogla priti do »dela«, prestopil policijski predsednik Parolik s policijo zbornični prag in udril v dvorano. Opozicionalni poslanci so bili pripravljeni na najhujše in so se zato tesno sklenili skupaj in skoro popolnoma zabarikadirali. Vsi opomini policije, naj se opozicija odstrani prostovoljno iz zbornice, so bili brezuspešni. Pogajanja so se vršila skoro poldruugo uro, a zaman. Policija je radi tega pričela rabiti silo. Parkrat je policija hotela iz opozicionalne gruč iztrgati par poslancev, toda morala se je vedno umakniti. Ko se je policija približala grofu Apponyju in ga hotela s silo vreči iz zbornice, so zadoneli kliki: »Smrt onemu, kdor se dotakne grofa Apponyja!« Med splošnim hrupom je poslanec Bela Mecösy raztrgal listo izključenih poslancev. Eden izmed policajev je odrekel svojo pokorščino. Po dvorani so grmeli kliki: Zivel Julij Kovacs! Ko je policija dobila pomoč, je vnovič naskočila opozicionalne poslance. S hudim naporom se ji je posrečilo odnesti poslance Stefana in Belo Jarmya. Grofa Karolyja so pograbili za noge in roke in iztisnili iz dvorane. Toda Karoly se je takoj vrnil in se potem nenadoma v zbornici nezavesten zgrudil na tla. Poklicali so takoj zdravnika. Med tem so odnesli iz dvorane tudi še grofa Batthyanyja in rumunskega poslance Nihalyja in Popa. Na hodniku je postalo slabo tudi poslancu Ivanki. Okolu 8. zvečer je policija odgnala že veliko večino opozicionalnih poslancev. Ostal je le grof Appony in 14 poslancev. Ko se je policija zopet obrnila na grofa Apponyja in ga pozvala, naj prostovoljno odide iz zbornice, je ta odgovoril, da odide takoj vsi, če zgine policija iz zbornice. To se je tudi zgodilo. Ob polu 9. uri zvečer je bila zbornica prazna, kakor je Tisza zopet otvoril sejo in prebral kraljevski manuskript o sklicanju delegacij, kakor je imel finančni minister svoj ekspezo. Ob 10. zvečer je bila seja zaključena. Tak je torej položaj v ogrsko-hrvaški poslanski zbornici. Večina opozicionalnih poslancev bo seveda zopet izključena za več sej, na trgu pred parlamentom pa se bodo zopet postavila policija, da zabrani opozicionalnim poslancem vstop v zbornico. In potem naj še govorimo o kaki ustavi!

Ruski konzul v Lvovu odpoklican. Ruski konzul v Lvovu bo baie v najkrajšem času odpoklican v Petrograd in to vsled intervencij avstrijskega zunanjega ministra grofa Berchtolda. Kakor poročajo listi, se konzulu očita, da je v zelo ozki zvezi z ruskimi volnui v Galiciji, katere tudi izdatno podpira. S konzulom so na drugi strani tudi Poljaki skrajno nezadovoljni, ker stopa s poljskimi strankami zelo strogo. Vsled vseh teh okoliščin se smatra njegov položaj v Lvovu kot nevzdržljiv. Koliko je na vesteh resnice, ne moremo kontrolirati.

Pomožitev nemške armade. Nemčija je odredila v svoji armadi važne spremembe. Berlinski vojaški tehnik naznanja v posebni izdaji ustanovitve novega vojnega inšpektorata in ustanovitve dveh novih armadnih korov. Armadnim inšpektorjem je imenovan general

Eichhorn. Nova armadna kora se ustanovita v Kolmarju in Alzaciji Lotaringiji in v Allensteinu na vzhodnem Pruskem. Nove vojaške odredbe se splošno smatrajo v vojaških krogih kot oboroževanje proti Franciji in Rusiji.

DOPISI.

Ljutomer. Kakor je razvidno iz 35. številke »Slov. Gospod.«, pač tem ljubim klerikalcem nikakor ni prav, da so se naprednjaki tako mirno in dostojno obnašali ob priliki slavnostnega zborovanja posojilnice. Ker pa ti preklicani liberalni svojadi na vsak način nekaj morajo povedati, trdijo, da so prežale nekatere osebe na neljube besede. Dragi, toliko pravice pa še vendar imajo naprednjaki kot člani posojilnice, da se udeležujejo nje zborovanj! Pa kaj še so storili ti hudobneži? Po liberalnih listih vpijejo, da so klerikalci posojilnico okradli. To pa je vendar višek drznosti, da liberalci kot priznan tat, imenuje klerikalca tatu! Kakor že znano, se je po zaslugi g. Kukovca osnoval meščansko-šolski sklad »Kukovčeva ustanova«, sklad, iz katerega bi se ustanovila v Ljutomeru meščanska šola. Na letošnjem obč. zboru pa se je posrečilo kler. voditeljem nekaterim članom posojilnice vteptati v glavo, da je meščanska šola sploh nepotrebna ter se je z večino navzočih sprejel predlog, dati 15.000 K iz tega sklada za veržeski samostan kot brezobrestno posojilo. Kratko rečeno, polovica tega sklada se je vrgla proč, kajti na povračilo te vsote ni misliti. Ta ustanova je testament takratnih pametnejših posojilničarjev in ta testament današnji koritarji in kratkovidneži kratko prenaledijo. Enemu vzamejo, drugemu dajo, to pa je gotovo pošteno, seveda pošteno po nazorih klerikalizma! Laž je baje, da je okr. posojilnica liberalna ustanova ter naštevajo v dokaz imena ustanovnikov. Med temi imeni nahajamo Kukovčev, katero edino pride v prvi vrsti v poštev, ker on je v resnici ustanovitelj posojilnice. Kukovec je bil moč iz njih sredine. Dobro, kakaj pa ste mu hoteli sprednesti neposredno pred njegovo smrtjo kot dolgoletnemu predsedniku stolec ter na njega mesto postaviti svojega pristaša? Se se spominjate tistega obč. zboru, ko je bil Kukovec le z naprednim glasovi in glasovi svojih ožjih osebnih pristašev izvoljen za predsednika? Ali ste ga hoteli odsloviti iz gole hvalečnosti, da mu zlažete delo na stare dni? G. Kukovec je vedno trdil, politika ne sme v denarni zavod, posojilnica naj ostane le slovenski zavod in nič drugega, zato pa je prišel pri Vas v nemilost. Kaj pa nam povejo imena Lapajne, Gomilšek, Kryl? Niso ti močje delali z vso vmeno za procvit posojilnice? Sedaj pa trdite, da so se vtepli v odbor ter da nimajo nobenih zaslug za posojilnico. To je plačilo za nesebično delo! H koncu še zaključite slavni dopisnik precejne nega »Sl. Gosp.«, da okr. posojilnica že ne bi več obstajala, ako bi bila v naprednih rokah. Iz prejšnjega je razvidno, kdo je napolnil skledo, krog katere zdaj sede klerikalni koritarji ter zabavljajo na »liberalno druhal« (po »Gospodarju«), da jih moti pri požrtvovalnem delu. Jaz pa pravim: Dober tek! Le tako naprej, lačnih še je dosti, vsi se silijo h koritu, in ako ostanete pri takem apetitu, ne bo menda preveč dolgo, ko bomo rekli, da Okr. posojilnica ne obstoja, vključ temu da je bila v rokah bistrosledih klerikalcev. Kaj pa še iščete Vi liberaci tam, kjer Vas le psujejo in brajo, ali

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

Množica pa je kričala: »Vrlo! Vrlo!« Moški so ploskali z rokami, ženske so plakale ganjenosti...

In spet se je prekinil Tribulet; genotie srca ga je dušilo.

»Nadaljuj!« je rekel Franc I. mrzlo.

»Kaj naj vam rečem, Veličanstvo!...

Drugi dan, ko so me odvezali, je prišla Zileta k meni ter mi z oboževanja vredno ljubkostjo ponudila eno svojih lilij... Uboga lilija! Shranil sem jo v neki stari knjigi... In še večkrat kadar mi krvavi srce, jo grem pogledat in pritisnem poljub na nje orumenelo belino... Izpraševal sem malo prodajalko... Povedala mi je, da prihaja iz Bloa... in da živi v Mantu že leto dni... sama, čisto sama... ob dobrodelnosti tujih ljudi...

»Ob miloščini!« je zaškrilpal kralj, in lice mu je zardele...

»Ni se skoraj več spominjala svoje matere, ki je bila izginila! Svojega očeta ni poznala nikoli... In tako sem jo vprašal, ali hoče iti z mano... Dvignila je k meni svoje globoke oči in dejala: »Da, zato ker ste tudi vi nesrečni, kakor jaz...« Od tega trenutka je bila moje ljubljeno dete in zaklad mojega življenja. Sčasoma je pozabila dogodek, ki je združil usodi naju dveh... Ona misli, da sem dober pariški meščan... Vzgojil sem jo... v tisti mali hiši ob trahorskem zidu... kamor jo tečem pogledat, kadarkoli si morem ukrasti v Luvru kako urico... To je vse, sir. Ona je moja poslednja to-

lažba in moja edina radost; dovolj je, da se oklenejo njene roke mojega vratu in me njene ustnice zakličejo: »Oče!« — pa pozabim trpljenje, zemljo in nebo! Sir, povedal sem vse.

Franc I. je pomiril Tribuleta s čudnim, nepopisnim pogledom, v katerem se je družila ljubosumnost z užaljenim napulhom.

Molčal je več minut, Tribulet pa ga je opazoval s tesnobo, čimdalje hujšo skrbjo...

Nazadnje se je kralj ustavil pred njim in dejal z ledenim prezirom:

»Že dobro... zdaj lahko greš in oblečeš zopet svojo livrežo!...

To je bilo vse, kar je imel Franc I. odgovoriti temu ubogemu očetu!...

Tribulet se ni genil.

»Ali si me slišal, norec?...

»Sir! Ali niste slišali krikov mojega srca!

Ali vam nisem dopovedal, da je Zileta moje življenje?...

»Norec! Odpušam ti, da si se predrznil dotekniti — pa makar le s koncem svojih prstov — hčere kralja francoskega... Saj nisi vedel, kdo je!... Toda zdaj je končano!... Zilete ni več... In da se tvoje oči ne dvignejo do nove vojvodinje... vojvodinje Fontenbloske! Prepovedujem ti, da bi ji rekel le besedo! Za tvojo glavo gre; je pazi!...

»Sir! Je zajeljal Tribulet. »To ni mogoče... takšno mučeništvo... Premislite, kako jo ljubim!...

»Dovolj!... Izbrisi iz svojih misli vsak spomin o preteklosti!«

»Oh, če mi hočete prepovedati misliti in čutili, potem mi izgrajete srce!«

»Še eno besedo, norec, pa prideš v Bastiljo za ostanek svojih dni!«

Norec je vztrepetal... Bastilja — večna ločitev!

Kralj se je zasmajal z glasom, ki je strašno odmeval v Tribuletovi glavi.

»Oh, je zaihtel brez uma, ne bom je več videl... Ločen bom od nje na veke... Sir! Sir! Kar hočete, vse storim, samo pustite me tukaj... Usmilite se! Dajte mi jo videti... Ne, sir, saj je ne bom nagovoril! Samo vidina jo naj! Vsaj od daleč naj jo vidim!«

»Videl jo boš. Čez par dni priredim veselico, da jo predstavim svojemu dvoru... Ti boš na tisti veselici, Tribulet. Veselica bi ne bila popolna brez norca; in celo brez takšnega, kakršnega je Tribulet!«

»Jaz... bom... na veselici...« je jecljal nesrečnež, ki se mu je mešalo v glavi.

»Ali kom pa!« se je zarogal kralj.

»Kaj bomo moral opravljati svoj posel?«

»Zakaj ne?«

»Pred njo!«

»Ohe, norec, kaj pomenijo te jeremijade?«

Franc I. je čutil kruto naslodo ob muki, ki jo je pripravljaval norcu. Tako se je hotel mlačevati! Tribulet, norec, zaničevan, prezirano bitje, predmet vsesplošnega zasmehovanja, je smel objeti Zileto s svojimi nežaltnimi rokami! Tribulet jo je ljubil z očetovsko ljubeznijo!

Za vse čase je hotel kralj potisniti bednega norca nazaj v njegovo senco... Izkopati je hotel neprekoračljiv prepad med njim in med svojo hčerjo...

Vojvodinja Fontenbloska bo vztrepetala sramu, ko izve, da je tisti, ki ga je ona imenovala svojega očeta, kraljev dvorni norec Tribulet!

»Spomni se, kaj sem ti rekel,« je povzel kralj s prejšnjim zaničljivim mirom. »Ako izve iz tvojih ust ali tudi le po najmanjšem tvojem migljaju samo ena živa duša, da se je zgodilo,

kar si mi povedal, prideš v Bastiljo ali pa na vešala! Vojvodinja Fontenbloska, hči kralja francoskega, nima nič več skupnega z malo Zileto Santlis...«

»Igrati norca vpricho nje!« je zamrmral Tribulet, ki morda niti ni bil slišal njegovih besed... »To ni mogoče! Psovati samega sebe pred njenimi očmi! Dati se psovati drugimi! Ne... To bi bila blaznost! To ne more biti!...«

In zaprosil je:

»Sir, naj me izvoli vaše Veličanstvo odpustiti iz službe... Rajši izginem, rajši je ne vidim nikoli več!«

Kralj, ki je hodil spet po sobi, se je ustavil, obračaje Tribuletu hrbet, in ukazal, ne da bi ga le pogledal:

»Norec... bodi v desetih minutah tu, in giej, da te vidim v tvoji livreži!...«

»Sir!... Ali nimate srca!«

Kralj pa se je obrnil k norcu, iztegnil roko in velel:

»Hodi!...«

Prepadel, bled kakor smrt, se je Tribulet umeknil počasi k vratom in izginil...

Poražen?

To izvem kmalu!

V trenutku, ko je odhajal Tribulet, optekaje se v svojem obupu, da obleče spet svojo norčevsko uniformo, je stopil v predsobo grof de Monklar...

»Naznanite me kralju,« je rekel Bansinjaku.

»Kralj ne sprejme nikogar,« je odgovoril komornik.

»Mene sprejme... Idite in javite me.«

In veliki profos je dodal med zobmi:

»Saj jaz nisem navaden človek! Jaz sem kraljeva osveta, ki je vedno dobrodošla!«

(Dalje.)

je res, kar trde nasprotniki, da nimate nobene življenske sile več? Ustrezite vendar želji nasprotnikov, izstopite iz Okr. posojilnice ter si sezidajte lastno ognjišče!

Križevci. Če hočete najti inteligentne in delavne ljudi, išči jih le v naprednih vrstah! Da ni to puhla fraza, so pokazali v nedeljo 15. t. m. tudi križevski Ciril-Metodarij. Založne so njih razmere, kar se tiče društvenih prostorov in odra, in vendar so se lotili, da ne rečem drznili, vpriporitve trojeanske burke »Prvi mož«. In uspela je njim izborna. Vse vloge so bile izvedene precizno, razvijalo se je dejanje lahko in gladko. Platnarjeva Rezi-ka in Eva, vsaka se je vmisli povsem v svojo vlogo. Naravna, nepretirana igra Rotmana, Smitka, in Sekroimera je žela zaslužen smeh in priznanje. Oživila pa sta vso igro še le Platnar in France. Spravila sta do veljave vsako pointo in posebno spretno izločila iz burkaste vsebine v III. dejanju ganljiv prizor med očetom in sinom. Gmoten uspeh vse prireditve je bil izborni in gre v prvi vrsti zahvala za to, gg. župniku in kaplanu za »velikodušno reklamo« raz prižnice. Neprijetno je pa dirnil vsakogar brezprimerno neznačajen napad na podružničnega predsednika g. dr. Sebarja v »Slov. Gospodarju«. Vprašamo gotove umazane, kje so še bili takrat, ko je že stal dr. Sebar v vrstah narodnih bojnikov? Divji narodni spoštujemo in čislamo sive lase, le naši klerikavzarji ne poznajo teh najprimitivnejših pravil dostojnosti. Sicer pa, od bika ne pričakuje mesar nikdar svinjske pečenke. — Nam križevskim Ciril-Metodarijem pa je skovikanje naših Čukov in Čukomil le v ponos! Če bi se nas ne bali, ne bi skovikali.

DNEVNI PREGLED.

Dobrota je sirota. Znano je, kako znajo klerikalci zase porabiti ljudi, posebno one, ki se jim ne zde stalni. Tako so izrabili tudi Šukljeja, ki jim je storil razne usluge — nazadnje pa so ga odslavili. Tako je Šuklje na povelje dr. Sušteršiča in klerikalne stranke dovolil marsikaj, kar bi bil kot diplomat morebiti preprečil. Ne da se soditi, kako in s kakimi sredstvi so klerikalci pritisnili na Šukljeja, gotovo pa je, da je Šuklje rad porabil svoje visoko mesto posebno proti onim, ki so se mu zdeli najhujši tekmeči. Šukljejeva maščevalnost je znana, zato se mu je gotovo srce ohladilo, ko je na klerikalno povelje — očrnil na višjih mestih bivšega župana in drž. poslanca Ivana Hribarja. Te dni so prinesli listi to stvar kot novo odkritje. — Nam se ne zdi to nič novega: Šuklje je izpolnil svojo dolžnost in je šel. Velikanska pa je razlika, kako se slovenska javnost spominja časov Ivana Hribarja — in vlade Šukljejeve. Tako sebična pota ne vodijo do slave in tudi ta nova odkritja le potrjujejo mnenje o političnem kameleonu s Kamna pri Novem mestu. Zanimivo pa bo morebiti, da so tudi drugi hoteli Šukljeja izrabiti — saj Šuklje je hitro pripravljen pomagati, ako se gre proti osebam, ki so njemu neliube.

Torej vendar. Po dolgih pogajanjih in prekanjanjih so klerikalci vendar enkrat dobili dva moža, ki sta pripravljena, da bosta dne 24. septembra brez vsakih skrbi vtaknila blamažo, katero bo doživela klerikalna stranka, mirno v žep. Ta dva junaka sta **Janez Kregar**, znan pod imenom večni kandidat, drugi pa **dr. Lovro Pogačnik**, deželni zadrudni komisar. O tem možu se dosedaj še ni ničesar drugega slišalo, kakor da je predsednik čukarske organizacije in da je povodod čukarskih slavnosti tudi parkrat že ministriral. Sedaj ima pri deželnem odboru svoje korito, katerega se prav pridno drži, kar ima tudi čisto prav. Da pa ima mož v sebi tudi kake poslane sposobnosti oziroma vsaj poslane ambicije, o tem doslej še nismo slišali. Zato mu jih bo tudi treba zbiti enkrat za vselej. Dr. Gregorič, vulgo dr. Pogoreto, se je kakor je razvidno umaknil v kandidatski penzijo, mizar Rojina se bo odslej naprej tudi raje vrtel okrog svojih miz, kar je najbolj pametno, Janez Kregar si hoče poiskati še eno blamažo, da bo popolnoma sit, dr. Lovro Pogačnik kot novinec pa ima seveda še dovolj časa, da se spametuje. Sicer bomo pa kmalu videli, kako se bosta Kregar in dr. Pogačnik obnesla.

Kanonik Žlogar pred kazenskim sodiščem. Kakor se nam iz Novega mesta poroča, afe »Pod svobodnim solncem« še ne bo konec. Zad-

nji, ko bi imela stvar priti pred poročno sodišče, so se pobotali le z županom g. Rozmanom. Svoj delež na zaklad »Pod svobodnim solncem« imajo tudi slavni mestni očetje, koje je pisec »Pod svobodnim solncem« krstil za kimavce. Ker pa slavni novomeški mestni očetje sami sebe smatrajo, da so za kaj boljše rojeni, kakor po vzorcu klerikalnih občinskih sej le kimati, so poskrbeli, da se bo kanonik Žlogar kot odgovorni urednik »Dol. Novic« do pot le pred okrajnim sodiščem zagovarjal zaradi kimovcev. Ba je je okrajno sodišče dotični akt že odstopilo okrajnemu sodišču. Pravijo pa, da Žlogar to pot ne bo iskal poravnave. On se postavi na stališče, da je izraz »kimovec« v današnji slovenski politiki že prevsakdanja fraza, da bi zamogla katerega resnega moža žaliti; če pa danes kdo te brezpomembne fraze ne prenese, naj se raje ne pusti voliti v odbor. In slednjič: kdor je le par krat imel priliko poslušati občinske seje v Novem mestu, ne more trditi, da bi se bili slavni mestni očetje prehuho spotili vsled debate in govorjenja. — To pot smo tudi mi mnenja, da Žlogar brez skrbi stopi pred okr. sodišče.

Vzor deželni gospodarji pri novih vodnih zgradbah. Deželni odbor je v zadnjem času zapričel več vodnih zgradb, med njimi tudi novi betonski most Gor. Straža—Vavta vas. Kdor je imel pri deželnem odboru kdaj kaj opraviti, bo vedel, da imajo pri tehničnem oddelku strokovnjake, ki so dobri teoretiki, ali s prakso se včasih hudo skregajo. Stavbeni nadsvetnik Klinar bi vsaj tudi praktično moral dobro poznati značaj naših kraških voda. Mož pa se je — to mu lahko dokažemo — preveč razvil nekako bagatelizirati dolenjske kraje, za katere ima on vedno malo časa in brige. Pri zgradbi omenjenega mostu se zdaj ta brezbriznost maščuje na škodo deželne blagajne. Povedali smo že enkrat, da se je ta most pričelo graditi najmanj 2 meseca prepozno. Zdaj v času ko se mora računati z jesenskim deževjem, se za ta most delajo najvažnejše predpriprave. Če pri prvem deževju je narasla Krka zelo škodovala. Glede škode vsled zadnje poplave pa se nam iz dobrega vira poroča: V noči dne prvega hudega naliva se je pri provizoričnem mostu, ki služi v svrhu komunikacije med obem bregovima Krke ter za prevažanje materiala, slišal velik pok. Vkljub vsej pozornosti od strani zgradbene vodstva in varnostnih priprav je hitro narasla Krka odnesla dobre dve tretjini tega mostu. Ostalo ga je le del na levem bregu, to pa za to, ker stoji tam težak stroj — sesalka za vodo iz rezervarja, v katerem bo stal opornik iz betona. Stvar se je takoj javila orožništvu, ki je pustilo oba brega preiskati ter poizvedeti pri vašcanih, če so naložili kaj splavljenih tramov. Material je se deloma ustavljal v Otočicah, kjer so ga grofa Margherija uslužbenci polovili. Zdaj vozijo material od tam zopet nazaj z velikimi stroški; vsak voz pride na 50 K, les pa je vreden k večjemu še 60 K. Škoda se ceni čez 4000 K a glasom pogodbe med podjetnikom Heryom iz Prage in deželnim odborom, gre ta škoda na račun dežele. Podjetniku ni zameriti, on ne pozna naših voda, pač pa bi jih morali poznati strokovnjaki pri deželnem odboru. Vsled poplave razdrti most so pričeli v pondeljek popravljati, a delo gre vsled še vedno velike vode počasi naprej. Le za slučaj lepega vremena je upati, da pridejo do konca t. m. z obema opornikoma iz vode, tako da bo delo v obrisih gotovo do Novega leta. A bogve, kaj v tem času Krka še prenapredi. — Ali ima dežela res toliko odveč denarja, da spuščajo po Krki kar tisočake? Se to pravi vzorno gospodariti?

Poraz nemških nacionalcev v Gradcu. Pri občinskih volitvah v Gradcu iz tretjega razreda, ki so se vršile v torek cel dan, so zmagali na vsej črti socialni demokrati. Združene nemške nacionalne stranke so bile popolnoma porazene. Socialni demokrati so dosegli 2700, nemški nacionalci pa 2600 glasov. Socialistična zmaga je tem bolj sijajnejša, če se pomisli, da so nemški nacionalci napeli vse sile, da bi vrgli socialiste v III. razredu. Na volišče je šlo vse, kar je moglo. Iz bolnice so zvozili skoro vse bolnike na volišče. Celo vojaški penzionisti, ki se sicer niso navadno vmešavali v politični boj, so sedaj izdali parolo: Vsi na volišče proti socialnim demokratom. Nemški nacionalci so tudi zadržno pričakovali, da zmagoajo na vsej črti, a so se kruto zmotili. V prvem in drugem razredu socialisti sicer ne bodo dobili nobenega

mandata, vendar pa se jih bo kljub temu nahajalo v občinskem svetu 16. Nemški nacionalisti torej v občinskem svetu ne bodo še tako kmalu imeli prostih rok, kakor so si mislili.

Velik uspeh cvetlične zbirke na Vrhniki. V soboto in nedeljo je priredil naš »Sokol« v prid cvetličnemu dnevu svojo **I. narodno zbirko**, katere gmotni uspeh nas je vse iznenadil. Če pomislimo, da se je kljub našim lokalnim tako žalostnim političnim razmeram nabralo izključno samo pri naprednjakih krasna vsota K432, ne najdemo primernejših besedi, kakor, da se tem potom vsem p. n. darovalcem najiskrenejše zahvaljujemo. Da se je ta narodna prireditev tako sijajno obnesla, gre v prvi vrsti hvala našim požrtvovalnim gospicam Ninici Bučar-jevi, Milki Korenčanovi in Smilki Grudnovi, katere se niso ustrašile tega sicer nehalnežnega narodnega dela, ampak pridno zbirale prispevke ter tako doprinesle k lepemu uspehu. Bodi jim izrekanen tem potom najsrčnejša hvala. Naj ne bode odveč, če dostavimo k tem vrsticam do njih najvljudnejšo prošnjo, da nam ohranijo svojo naklonjenost tudi v naprej, ter ne same, ampak vse gospice združene pomorejo našemu društvu dejansko pri njegovem stremljenju ter mu tako zagotovijo čim lepšo bodočnost.

Radi hrvaške trobojnice kaznovana. Na Reki je kakor znano, strogo prepovedano, nositi hrvaške trobojne znake, bodisi kakoršne koli vrste. Kdor se pregreši zoper to zapoved, ga laški magistratovci takoj vtaknejo v luknjo. Tako sta prišla te dni v sosednji Sušak dva mlada fanta Štefan Salič in Ivan Jautak na nabor. Po stari navadi sta si prsa okrasila s hrvaškimi trakovi. O kaki tozadevni prepovedi nista ničesar vedela in sta brez vsakih skrbi odšla čez sušaški most na Reko. Toda daleč nista prišla. Komaj ju je zapazil prvi policaj, ju je ustavil in takoj odgnal na policijo, kjer so ju zaprli za 24 ur. Komentar je odveč. Po Ljubljani par nemških smrkvancev lahko neprestano izjiva z nemškimi znaki, dočim na Reki, kjer je po zadnjem ljudskem štetju polovico slovenskega prebivalstva, Slovani nimajo nobenih pravic. Smo pač Slovani in ne Nemci.

Kraljeva zahvala. Janko Leban, vp. šol. voditelj, pisatelj in skladatelj na Bukovici nad Škofjo Loko, je vglasbil pesem »Gospodine pomiluj!« za moški in za mešani zbor ter jo posvetil in poslal kralju srbskemu. Dne 14. t. m. mu je došlo z Dunaja priporočeno srbsko pismo, ki slove v slovenskem prevodu: »Srbsko kraljevsko poslanstvo št. 1503. — Na Dunaju, 29. avgusta 1912. Gospodine! Na prošnjo dvornega maršalata, a po nalogu Veličanstva kralja, je kraljevskemu poslanstvu izjaviti Vam zahvalo na Vaši kompoziciji »Gospodine pomiluj!«, koje ste izvolili posvetiti in poslati srbskemu Veličanstvu kralju, mojemu vzvišenemu gospodarju. Izvolite, gospodine, sprejeti uverjenje o mojem odličnem spoštovanju! Kralj. poslanik: (podpis).

Kdor ga vidi, naj ga naznani oblasti. Poroča se nam? Pod zgornjim naslovom je »Dan« prinesel v torkovi izdaji poziv, da je treba neznanu kam izginolega umobolnega Simona Radojeviča, doma iz Bojancev pri Adlešicah naznani oblasti. Pisec teh vrstic misli, da se ne moti, da je tega javno iskanega videl v Novem mestu, oziroma, da je iskani identičen s fantom, ki se je okoli 10.t.m.napram novomeški policiji, k ga je aretirala, izdal za Simona Radojača iz Bojancev, ki se je izročil okrajnemu sodišču v Novem mestu kot Simon Rajačič, doma z Brinj na Hrvaškem. Ker se temu Rajačiču prisoja tatvina in vojaško begunstvo, je pa ali vsaj dela se slabomnega in tudi sicer odgovarja opisu v torkovem »Dnevnu«, naj se dotični, ki išče Radojeviča oglada dozdevnega Rajačiča pri okrajnem sodišču v Novem mestu, če ga še imajo tam. Sicer pa mora o njem vedeti tudi mestna policija v Novem mestu.

Drobil iz Štajerske. — Od južne železnice. Franc Birnstingl, revident v Slov. Bistrici; Karl Olbrich, asistent, iz Slov. Bistrice v Kufstein; Janez Klega, prov. asistent, iz Rim. Toplice v Francensfeste; Janez Sabatin, prov. asistent, iz Laškega trga v Rimske Toplice; za prometnega kontrolorja je imenovan višji revident in prevoznik kontrolor Mirko Malavrh pri obratnem inšpektoratu v Trstu (ekspoziran v Ljubljani). — Iz Solčave. Tako zgodnjega snega še nismo imeli v naši vasi kakor letos. Pri višje ležečih kmetih jenapravi mnogo škode. Nekateri so imeli že žito požeto, tem je ve-

ter raznesel in leži pod snegom; nepožeto žito pa je tudi pod snegom in je oboje uničeno. Otava, fižol in krompir so tudi uničeni. Kmetje so potrebni državne podpore. Mogoče se jih spomni državni poslanec. — Na Polzeli priredi tamošnje prostovoljno gasilno društvo dne 22. t. m. veliko narodno veselico na vrtu g. Kunsta, ob slabem vremenu v salonskih prostorih g. Cimpermana. — Požarna bramba v Kapljivasi pri St. Pavlu v Sav. dolini priredi 29. septembra veliko vrtno veselico na vrtu g. Šlandra v Kapljivasi. Na sporedu je veseloigra »Lokavi snubič«, srečolov, vinska trgatve itd. V Novi štifti je v nedeljo 15. t. m. popoldne utonila v potoku Dretna krog 70 let stara Marija Podbregar p. d. Spod. Vertačnica. Ze dalje časa je bolehal, v novem času pa se ji je še omračil um. Odšla je od doma, zašla v naraslo Dretno ter utonila.

V Curneku so 17. t. m. pokopali Radeckijeva veterana Karla Simoniča, starega 85 let.

Huda ljubezen. V Kotu pri Konjicah je dñnar Janez Višič zasledoval dekle Marijo Rupnik s svojimi ljubezenskimi ponudbami, katere pa je ona vedno zavračala. Ko jo je 14. septembra zopet nadlegoval, mu je vrgla v obraz kamen, s katerim mu je napravila globoko rano in mu izbila dva zoba.

Surovina. Podavač Janez Koprivc je pred neko gostilno v Šibeniku pri St. Juriju ob juž. ž. precej natrkan srečal posestnika Jožefa Jeliča iz Bezovja in je hotel, da bi mu ta smodko prižgal, česar pa Jelič ni hotel. Zato je pa Koprivc potegnil nož in ga zabodel (Jeliča) globoko v desno oko. Jelič je smrtno ranjen. Koprivc je hotel pobegniti v Nemčijo, pa so ga prišli in izročili okrajnemu sodišču v Celju.

Večja ciganska družba se je zadnji čas potikala po Savinjski dolini pod vodstvom Vincenca Gartnerja in Alojzija Raka. Hodili so po sejnih in cerkvenih slovesnostih, igrali so gostilnah za plese, ko so pa kmetje bili že nekoliko vinjeni, so jih zvalili k hazardnim igram in seveda s svojo igralsko »umetnostjo« dobivali precejšnje svote. Ženske članice družbe po so bile z moškimi prav ljubezne, pri tem pa so jim izmikale iz žepov denarice. Te dni pa se je posrečilo izslediti družbo pri Kraji in orožništvo je pet članov družbe vjelo in zapeljalo k okrajni sodnji v Celje. Petim se je posrečilo uiti.

Zgodba mladega potepuha. Malo je takih prevejenih tičkov, kakor je Florijan Vrhunec. Komaj 19 let mu je, pa je bil že šestkrat kaznovan zaradi tatvine in pohajkovanja. Kakor hitro je bil izpuščen iz zapore, že se je začel zopet potepati. Ker pa človek ne more živeti od potepuštva je začel krasti iz nova. Pohajkoval in kradel je po raznih krajih Gorenjske — okolica Železnikov ga pozna predobro. Tako se je vkradel v Praprotnem v hišo posestnice S., kjer je hotel izmuzniti več stvari. Pa se mu ni posrečilo. Prepodil so ga. Trgovskemu pomočniku D. W. iz Železnikov je hotel nasiloma vzeti denar. Vedel je namreč, da pojde gospod W. s precejšnjo svoto denarja po samotni poti, ki drži v Železnike. Napadel ga je in ga zgrabil za žep. Vendar gospod W. je bil močnejši od njega in ga je pošteno premikastil. Naposled je prišel v roke pravici. Pa hotel se ji je nasiloma odtegniti. Stražmojstra, ki ga je prijel, je osuval z nogami in rokami. Za vse te lepe stvari je dobil 18. mesecev težke ječe, poostrene vsakega četrta leta. Ko prestane kazen, se pošlje v prisilno delavnico.

Čuvaj — tat. Josip Varga, železniški ognjegasec, je te dni v družbi s svojimi tovariši čval neko trgovsko zalogo. Kako jo je čval, priča najbolj to, da sta ga dva stražnika zasačila ravno v trenutku, ko je izmaknil kos kože. Tata so takoj odpeljali na policijo, kjer so ga zaslišali in nato izpustili na prosto. Pozneje ga bodo seveda še pred sodiščem primerno podučili, da se na straži ne sme krasti.

Junško delo dečka. Kakor poročajo iz Pariza, se je te dni v Montmartin v neki menažeriji dogodil zelo pretresljiv prizor. Le nekemu 16-letnemu dečku se ima zahvaliti, da ni prišlo do katastrofe. Ko se je pri predstavi produciral krotitelj Džekson z nekim pantrom, je zver nenadoma strašno zarjula, skočila krotitelju na prsa, ga podrla na tla in mu zasadila svoje kremplje v rame. Mladi Simon je takoj uvidel nevarnost, v kateri se je nahajal Džekson. Zgrabil je za železni drog in se z vso silo vrgel na pantra, ki je že pred dvema letoma umoril enega kroti-

sem mogel izpregovoriti besedice. Jezdec me je pogledal s svojimi modrimi angleškimi očmi, nato pa se ni več brigal zame, ker je bil preveč zatopljen v svoj razgovor, in tudi lady me ni nagovorila. Še vedno je slonela nazaj in gledala s svojim lepim, bledim obrazom kvišku k njemu. On je bil gospod prav čedne postave — velik, močan in rjavkaste polti; nekakšna ljubosumnost me je popadla, ko sem ga pogledal. Govoril je tiho in naglo, kakor je navada Angležev, če se menijo o kaki resni zadevi.

»Kolnem se ti, Jinny, da ljubim samo tebe, tebe edino na vsem svetu«, je dejal. »Ne bodi huda name, Jinny. Pokopljiva, kar je bilo. Daj, reci mi, da je vse pozabljeno.«

»Ne, George, nikdar, nikoli!« je vzklila ona.

Globoka rdečica je pokrila njegov lepi obraz. Začel je besniti.

»Zakaj mi ne moreš odpustiti, Jinny?«

»Zato, ker ne morem pozabiti tega, kar je bilo.«

»A moraš, vraga! Dovolj sem te prosil; zdaj je čas, da začnem ukazovati. Saj zahtevam samo svojo pravico. Ali slišiš?« Prijel jo je za roko.

Sele zdaj sem prišel do sape.

»Milostna,« sem dejal in se odkril, »ali vas motim, ali vam smem postreči v kakem pogledu?«

Toda nobeden izmed njih ni bil zmenil zame; bilo je, kakor da jima je pribledela muha mimo ušes. Vse venomer sta strmela drug drugemu v oči.

»Pravim ti, da zahtevam svojo pravico. Čakal sem dovolj dolgo.«

DOYLE:

Zgodbe napoleonskega huzarja

(Dolje.)

Pravzaprav pa vam nočoj nisem hotel pripovedovati o svojih športnih činih, marveč o grofici Dacre in o čudni avanturi, ki jo je povzročila. Grofica Jane Dacre je bila sestra lorda Ruffona in je načelovala njegovemu gosposinjstvu. Bojim se, da se je čutila do mojega prihoda zelo samo, zakaj bila je lepa, imenitna dama, povsem nepodobna svoji okolici. In zares lahko trdim enako o mnogih angleških ženah tistega časa, kajti dočim so bili moški sirovi in osorni, kmetjskih manir in majhne naobrazbe, so bile dame najljubeznivejša in najnežnejša bitja, kar sem jih spoznal. Z grofico Jane Dacre me je združilo tesno prijateljstvo; jaz, ki pri najboljši volji nisem mogel izpiti po obedu treh steklenic portovca, sem se rad zatekel v njen salon, kjer je igrala večer za večerom na harpo, jaz pa sem pel ob njenem spremljanju domače pesmi. S tistimi timi urami sem si žalost, ki me je obdajala, kadar sem mislil na polk, kako se meri zdaj s sovražnikom brez voditelja, ki se ga je bil naučil ljubiti in spoštovati. Res, lase bi si bil izpulil, ko sem čital po časopisih o prekrasnih bitkah na Španjolskem in Portugalskem, ki se jih nisem mogel udeležiti, ker je hotela usoda, da sem padel v Wellingtonove roke.

Po vsem, kar sem vam povedal o grofici, si boste že sami lahko mislili, messieurs, kaj se je zgodilo. Etienne Gérard v družbi mlade, lepe ženke! Kaj je pomenilo to zanje, kaj zame?

Meni kot gostu in jetniku ni pristojalo, poganjati se za ljubezen gostiteljeve sestre. Držal sem se torej rezervirano in diskretno, izkušaje prikriti svoja lastna in ohladiti njena čuvstva. Kar se tiče mene, mislim vseeno, da sem se izdal, zakaj čim molčečnejša so usta, tem zgovornejša so oči. Drhtenje mojih prstov, kadar sem ji obračal note, ji je razodelo mojo skrivnost. Toda ona se je vedla čudovito. V umetnosti pritvarjanja v ljubezenskih zadevah so ženske vobče velikolepne. Da nisem poznal njenih najskritejših čuvstev, bi si bil mislil neredkokrat, da je čisto pozabila mojo navzočnost v hiši. Po cele ure je sedela zatopljena v otožne sanjarije, jaz pa sem občudoval ob luči svetilke njene blede poteze in krasne lase, in čudno drhtenje mi je preinjalo telo ob misli, da sem jo ganil tako globoko. Če sem jo potem nagovoril, je skočila pokoncu in se naredila, kakor da jo popolnoma preseneča moja navzočnost v sobi. Ah, kako rad bi se ji bil vrgel k nogam, poljubil ji nežno, belo roko ter jipovedal, da poznam njeno skrivnost in da ne bom zlorabil njenega zaupanja! Toda kako, ki ni nisem bil enak, jaz sovražnik v pregnanstvu, ki sem užival samo njeno gostoljubje. Moja usta so ostala nena, Trdil sem se ravnotako čudovito kakor ona in hlinil ravnodušnost, a lahko si mislite, messieurs, da sem željno čakal prilike, storiti ji kako uslugo.

Nekega jutra se je bila peljala lady Jane z vozom v Okehapton, in jaz sem se napotil v isto smer, da bi jo nemara srečal na povratku. Bila je pozna jesen, in veneča praprot se je sklanjala z obeh strani nad vijugasto cesto. Pusta pokrajina je ta Dartmoor, divja in skalnata, dežela megle in vetrov. Ko sem stopal

tako tjavdnam, sem začutil zdajci, da je angleški spleen jako umljiva prikazen. Še jaz sem bil otožen in žalosten. Sedel sem na velik kamen pokraj pota in zrl na melanholično pokrajino; vznemirajoče misli in zle slutnje so mi rojile po duši. Zdajci pa — ko sedim tako in strmim na cesto — se ponudi mojim očem prizor, ki je pregнал vse druge misli in me razburil tako, da sem planil kvišku s krikom začudenja in nevolje.

Po ovinku nazdol je prihajala kočija, in konjiček pred njim je dirjal v divjem galopu. Na vozu je sedela dama, ki bi ji bil storil rad kako uslugo. Bičala je žival, kakor da hoče uiti bližajoči se nevarnosti, in se ozirala hip za hip nazaj. Ovinek mi je branih videti, kaj jo tako vznemirja. Stekel sem naprej, ne vedoč, kaj me pričakuje. V naslednjem hipu se mi prikaže preganjalec, in moje začudenje je bilo tem večje, ko sem zagledal rdečo suknjo angleškega lisičjega lovca na visokem belcu. Galopiral je kakor na dirki, in visokonogi čistokravec, ki ga je jahal, je kmalu dohitel bežečo kočijo. Videl sem, kako je obstal, prijel konjčica za vajeti in ga ustavil. Takoj nato je bil v razburjenem pogovoru z damo. Sklanjal se je v sedlu proti njej ter ji prigovarjal z veliko vne-mo, ona pa se je odmikala, kakor da se ga boji in ga noče poznati.

Lahko si predstavljate, mes chers amis, da nisem bil človek, ki bi bil gledal mirno takšen prizor. Oh, kako mi je utripalo srce ob misli, da imam vendar enkrat priliko, storiti lady Jane uslugo! Stekel sem — o, Bog nebeški, kako sem tekel! Ko sem dospel na pozorišče dogodka, sem bil tako zasopel, da ni-

felja. Dečko je z neverjetno hrabrostjo udaril s tako silo po zverini, da je takoj spustila svojo žrtev in se umaknila. Občinstvo je mlademu junaku priredilo viharne ovacije.

Ljubljana.

CVETLIČNI DAN V LJUBLJANI.

Računi so zaključeni. Skupni dohodki ljubljanskega cvetličnega dneva znašajo 6422 K 84 vinarjev. Z veseljem lahko konstatiramo, da je slovenska napredna Ljubljana silajno izvršila svojo narodno dolžnost. Če pomislimo, kako velikanske narodne in obenem tudi strankarske davke ima naša prestolnica se moramo res čuditi narodni poštrevolnosti ljubljancev. Rezultat cvetličnega dneva priča, da zna Ljubljana dobro ceniti veliki pomen naših kulturnih narodnih organizacij »Ciril-Metodove družbe«, »Branibora« in »Sokolstva«, obenem pa tudi uvaževati obupni položaj naše ga visokošolskega dijaštva. Lanski cvetlični dan katerega je priredila Ljubljana skupno z občinama Vič in Šiška je nesel 5500 K, letos je Ljubljana sama nabrala 6422 K 84 v. Tu podajamo natančni pregled vspeha cvetličnega dneva po posameznih delih mesta:

II. cvetlični dan dne 15. septembra 1912 v Ljubljani.

I. Mesto:

Gospa Bernatovič in Mikšič	575 K 07 v
gospa Vida Pogačnik	219 K 31 v
gospa Jos. Košiček	256 K — v
gospa Černe	197 K 86 v

Skupno 1248 K 24 v

II. Poljansko predmestje:

Gospa Turk	91 K 30 v
in	7 K 39 v

Skupno 98 K 69 v

III. Sv. Petra predmestje:

Gospodična Mikuz	396 K 39 v
gospa Trškan	325 K 80 v
gospa Šega	112 K 59 v

Skupno 807 K 78 v

IV. Franciškansko predmestje:

Gospa Reisner in Ružička	440 K 07 v
ge. Hudovernik, Ozmec in Wider	855 K 57 v
gospa Klobučar in Naglič	315 K 83 v
gospa Heren in Sič	463 K 02 v
gospa Švigelj in Tekavčič	300 K 64 v

Skupno 2375 K 13 v

V. Gradišče:

Gospa županja dr. Tavčar	422 K 55 v
gospa Pfeifer	704 K 43 v

Skupno 1126 K 98 v

VI. Spodnji Rožnik:

Gospa Danilova	35 K 60 v
----------------	-----------

VII. Kolizej:

Gospe Krč-Gašperlin	246 K 84 v
---------------------	------------

VIII. Krakovo in Trnovo:

Gospa Kozina	437 K 23 v
--------------	------------

IX. Dolenjska cesta:

Neimenovana	46 K 35 v
-------------	-----------

Vsega skupaj 6422 K 84 v.

Skupni znesek vseh cvetličnih dnevo, ki so se vršili zadnje dni širom Slovenije, je sedaj dosegel svoto 10.000 K, kljub temu, da manjkajo še rezultati iz raznih krajev, po več občinah pa se cvetlični dnevi vrše še prihodnje dni. Uspehi letošnjih cvetličnih dnevo naj bodo v bodrilo onim občinam, ki niso priredile nobenih cvetličnih dni.

Volilci! Kdor za volitve še ni prejel legitimacije, naj gre takoj na delno vladno — Simon Gregorčičeva ulica, I. nadstropje, soba št. 33. — ker zadnji čas za reklamacijo legitimacij je v ponedeljek zvečer. V torek, t. j. na dan volitev, se legitimacije ne bodo več izdajale.

Ljubljancani — volilci! V torek vas kliče na volišče volilna dolžnost. Vsak volilec je primoran voliti, če nima zadostnega vzroka, sicer zapade kazni.

— **Volilno mrtvilo.** Dasi stoje volitve pred durmi, vendar vlada med ljudstvom in volilci popolno mrtvilo. Socialna demokracija niti kandidatov še ni postavila. Nemci računajo na disciplino svojih volilcev. Naprednjaki so postavili stara kandidata. Klerikalci se pa zanašajo na »Orle« in so njih načelnika kandidirali. Slaba firma! Sicer pa vlada med klerikalci silno poparjenje. Polom »Ljudskega odra« jim je vzel pogum nastopiti z isto drznostjo, kakor sicer. Na drugi strani so bili v silni zadregi, ker nihče ni hotel prevzeti kandidature. Potem sta se vendar usmili »duhovske stranke« tisti Kregar, o katerem se je pred celjsko poroto izkazalo, da je izjavil, »da bo iz klerikalne stranke vse farje vun pometal« in Čuk je tudi navsezadnje dober. Sicer jih pa bole klerikalce še notranje razprtije: Mandelj, Šuklje, Pavšar, Pegan — Susteršič in polomi, ki imajo slediti »Ljudskemu odru«. Sedaj, pred volitvami se čuti, da so se v klerikalni stranki začeli pojavljati »uporniki«, ki razkrivajo podrtijo klerikalne stranke.

— **Obrambna razstava.** Prejeli smo sledeči dopis: Cenjeno uredništvo! Mimogrede se mudim v Ljubljani in pod Tivoli grede, me je opozoril letak na drevesu na »Obrambno razstavo«. Z radovednostjo zavijem proti paviljonu, plačam desetico in vstopim v paviljon. Niti najmanj si nisem predstavljal, kaj naj to bo: »Obrambna razstava«. Prvi pogled na okolo je napravil name zelo ugoden utis; po stenah sem zapazil polno pisanih kart. Takoj je pristopil gospod in mi z vnozo začel razlagati. Bolj ko sem poslušal, bolj mi je postajalo čudno. Celovec, Maribor, Ptuj, kakšno pomembjevanje! In potem Trst, Gorica. Na eni strani grobovi, na drugi vstajenje. Videl sem prvič in spoznal, kaj je in kako dela severni sovražnik. Kako sistematično pritiska na mejo, grabi vino, grade, polja, jezera, gorice, mesta, trge, vasi... S kako smelostjo riše lice Evrope za

prihodnost, da, za celi svet! Videl sem razjedeno Poljsko, z Nemci prepreženo Rusijo. Gubernije, da so tam, ki štejejo preko 100.000 Nemcev; v prvi dumi, da je sedelo šest nemških poslancev, mi pripoveduje razlagalec. Seznanil sem se z beneškimi in ogrskimi Slovenci; z obilno pangermanistično literaturo, z žalostnim izseljeniškim diagramom, z diagrami, obsegujočimi nepostavno šolstvo na Koroskem. Pred 50 leti 63 slovenskih šol, danes samo še tri! Pripovedal bi lahko do konca in ne dopovedal bi, koliko sem se poučil v kratki pol uri! Napisal sem teh par vrstic in veselilo me bo, če se napoti še kak tak nevednež kakor sem bil jaz v razstavo in sprevidi, kako zelo bomo morali zastaviti svoje sile, da se ubramo...

— **Obrambna razstava je odprta le še do sobote,** na kar opozarjamo p. t. občinstvo, ki si velepučne razstave dozdaj še ni ogledalo. Odprta je vsak dan od 9. dop. do 6. zvečer. Vstop 20 vin.

— **Občni zbor »Slovenke Filharmonije«** se je vršil predvečerajšnjim zvečer pod predsedstvom načelnika g. dr. Ravniharja. »Pri starem Rimljanu«. Dr. Ravnihar je v svojem govoru povdarjal neobhodno potrebo civilne godbe v Ljubljani ker vojaška godba nikakor ne zadostuje in zavrnil ostro vse neopravičene napade klerikalcev na »Filharmonijo«. Pečal se je tudi z razpustom dosedanjega orkestra, do katerega je bilo vodstvo radi raznih disciplinarnih prestopkov, primorano. G. Čadež je podal tajniško poročilo, ki je bilo vzeto na znanje. Istotako tudi blagajniško poročilo g. Drahslerja. Dohodki od 15. septembra 1911 do 15. septembra 1912 so znašali 80.349 K 17 v, stroški pa 81.623 K 13 v. Med dohodki so vštete tudi razne podpore, posebno pa subvencija ljubljanske mestne občine. V odbor je vstopil na novo le g. dr. Kozina, dočim je bil stari odbor zopet izvoljen. Na predlog g. Pauerja, naj se zopet angažira par odpuščenih glasbenikov, je odgovoril načelnik dr. Ravnihar, da je to popolnoma nemogoče, ker bo novi orkester sestavila »Slovenska Unija v Pragi« in bodo morali biti vsi glasbeniki te unije. Ko je g. Drahsler še pojasnil, da tudi dunajski centralni odbor noče o odpuščenih glasbenikih ničesar slišati, ker se niso držali strogo discipline, je predsednik občni zbor zaključil.

— **Begun.** Včeraj se je zagovarjal pred deželnim sodiščem 24letni delavec Franc Wohlgemut iz Spodnjih Bitenj na Gorenjskem zaradi begunstva. Obtoženec jo je popihal v času nabora v Ameriko. Sedaj je prišel nazaj in ker ni imel čiste vesti se je prijavil sam glavarstvu in danes je stal pred sodiščem. Ker pa je bil možakar pošten in se je sam prijavil in ker ni bil prej še nikdar kaznovan, se mu je prisodilo 14 dni ostrega zapor. Torej, fantje naborniki, prav nič priporočljivo ni kar tako jo odtegniti čez morje meni nič tebi nič. Ako ne verjamete tega, pa vprašajte Franceta Wohlgemuta; ta vam bo že povedal, kaj in kako.

Otrok se utopil. Štiriletna gluhaonema hči posestnice Jožefa Kralj iz Domžal se je igrala na pragu domače hiše. To se pravi, mati jo je dala na prag, da ji ne bi delala napoti pri ogledu, kjer je kuhala. Otroci pa niso samo zadovoljni z domačim pragom, oni se hočejo tudi malo razgledati po svetu, čeprav ne daleč. Tako je tudi štiriletna deklica porabila priliko, ko je ni mati opazovala, in je šla k bližnjemu potoku, nekaj čez štiri metre oddaljenemu od hiše. Nesreča je hotela, da se je otroku spozlelo in da je padel v vodo. Revica je bila slabotna in poleg tega še strah — niti zakričala ni in se je potopila. Mati njena niti opazila ni tega in ko ne bi bilo gotovega mlinarskega pomočnika, ki je deklico izvlekel iz vode, bogve kje bi jo vse iskala. Zdravnik je konstatiral smrt vsled zadušenia. — Na vprašanje sodnika, zakaj ni mati pazila na otroka, ko je vedela, da je potok nezavaran in deklica poleg tega še gluhaonema, je obtoženka odgovorila: »Samo hrbet sem obrnila, samo pet minut sem bila stran, pa se je pripetila nesreča.« Ker ni bila Jožefa Kralj še nikdar kaznovana in ker ji je domače županstvo dalo spričevalo, da je bila doslej vedno lepega in mirnega vedenja, jo je obsodil sodnik le na 3 dni zapor poostrelega z enim postom. Stariši, ne puščajte nedoraslih otrok izpred oči. Kako lahko se zgodi nesreča, vam je pokazal ta žalostni slučaj.

— **Grablje in kosa.** Grablje so čisto nedolžna stvar in kosa ravno tako. To je, če jih nihče ne prime v roko s kakršnegakoli vzroka in namena. Kakor hitro pa je kak kamen zraven, bodisi koristen ali škodljiv, potem pa postane tudi grablje in kosa bodisi koristno orodje, bodisi škodljivo. Vse je torej odvisno od človeka. To je dobro vedel in o tem je bil tudi prepričan Anton Potokar iz Brezju pri Grosupljem. Vendar on je porabil koso kot škodljivo orodje in negov sosed Matija Vovk grablje tudi kot škodljivo orodje. To se pravi po domače tako: Matija Vovk, preužitkar, je nesel s polja na hrbtni koš in v tem košu je bil »foter« za živino in grablje nesrečnega imena. Zakaj nesrečnega, bomo že se slišali. Poleg njega je korakal počasi in premišljeno s koso na rami petdesetletni hlapec Anton Potokar, katerega je rodila majka tudi na Brezju kakor stara Vovkova Matija. Z vsega tega, kar smo doslej zvedeli o teh dveh zgodovinskih možeh, bi se dalo sklepati, da sta šla možakarja celo pot, drug z drugim zadovoljna, lepo proti domu. Pa nista šla lepo proti domu in tudi zadovoljna nista bila drug z drugim. Sam vrag je menda vdihnil Antonu misel, da bi Matijo pošetal, češ da mu je ukradl drva in podrl skladnico. Matija pa je dal s krepkimi in »kroftnimi« priimki Antonu na znanje, da mu niso njegove preveč všeč. Antonu pa zopet niso ugajali Matijevi odgovori. Situacija je postajala čimdalje bolj kočljiva. Naenkrat pa se je spomnil Matija, da ima v košu razen »fotera« tudi grablje. Postavil je bliskoma koš na tla in je zgrabil za grablje. Anton pa je bil dober psiholog in fizijonom, in je takoj konstatiral,

kako hudobno namero ima Matija. Zgrabil je koso in — bogme začela se je bitka, kakršne še niso videli Dolenjci izza turških časov. Grablje so žvižgale po zraku in kosa je pela smrtno pesem. Iz Matijevega grla so grmele bombe in iz Antonovega strašni kanoni. Ni čuda torej, da so v taki silni bitki tudi ranjenci. Anton je bil kot borilec močnejši in je zadal Matiji sicer ne smrtno ampak globoko rano na roki. Antonu se ni zgodilo nič, pač pa njegovi srajci, katero je bojno orožje Matijevo nečuvno razmesarilo. Kosa je premagala grablje. — Celo bitko pa je videla Marija Potokar, ki je bila ob istem času blizu bojnega polja. Posestnik Bučar pa je samo slišal grom topov in žvenket orožja. Ker pa se je zdel boj obema borilecema neodločen, sta sklenila, da pojmeta pred vojno sodišče, ki naj odloči, katerega je zmaga. Povabila pa sta s seboj tudi Marijo Potokar in Antona Bučarja, da bi bila priči komu prisodi vojno sodišče zmago. Tako so se sešli slednjič pred visokim vojnim sodiščem. To pa je razsodilo na podlagi ustin in dejanskih dokazov takole: Zmaga je bila na vsak način na Antona Potokarja strani. Vendar pa je vojno sodišče menilo, da je bil ta boj nepotreben, da, škofinj ne samo borilecema kot posameznikoma, ampak tudi državi v celoti. To pa je kaznjivo. Borilec-zmagalec Anton Potokar, katerega bojno orožje je bila kosa, bo moral sedeti štirinajst dni v velikem poslopju vojnega sodišča in klepati ričet. Mi trdno upamo, da se mu ohladi med tem časom njegova silna bojna kri. Tako se je končala ta zgodba.

— **Nevarna dekla.** Dekla Ana Jančar iz Dobrunj je te dni zapustila svojo dosedanjo službo pri prekajevalcu Bergmanu na Poljanski cesti. Ker ni bila Bergmanu ravno preveč naklonjena, mu je pred odhodom zagrozila s požigom. Rekla je tudi, da bo vse svinje zastrela. Ker pa v Ljubljani še nismo prišli tako daleč, da bi se požigal in zastrupelvaljo kar tako poceni, je policija priporočljivo dekle utaknila v luknjo, da si malo ohladi jezo.

— **»Dijaški Almanah«** za leto 1912/13. je izšel. Prinaša obširno informativno gradivo glede visoko- in srednješolskega študija ter dijaštva raznovrstne, za vsakogar preproste statistike, med članki pa se nahajajo zanimivi dvobarvni diagrami, kazoči na narodnostno-statistični problem Slovencev. Članki so sledeči: Pot v prihodnost, O rabi javnih znanstvenih knjižnic, Pravnikom, Statistika, »Almanah«, ki je edina napredna dijaška koledarska publikacija ima zelo lično zunanjo opremo, stane 1 K in ga dijaštvo, kakor naprednemu občinstvu priporočamo. Dobiva se pri Schwentnerju in v Nar. knjigarni.

— **Pevski zbor »Glasbene Matice«** v Ljubljani ima danes, četrtek 19. t. m. ob 8. uri zvečer prvi sestanek in pevsko vajo skupnega zbora. Za vse dosedanje in vse na novo vstopivše p. n. gg. pevke in pevce vrši se vpisovanje pri današnji vaji za gg. pevke pa še posebej dne 19. 20. 21. in 23. t. m. od 5.—6. ure zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice II. nadstropje. K obilnemu pristopu vljudno vabi odbor.

— **Slov. Tamburaško društvo »Sp. Šiška«** priredi v soboto dne 21. septembra veliko vinskotrgatv v gostilni g. Rebersak »pri Anžoku«. Na sporegu je: tamburanje, ob 9. uri prihod župana, viničarje in viničarjev, ki otvorijo vinskotrgatv. Po trgatvi ples in druge šaljive zabave do jutraj.

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes zadnji dan izbornega sporeda. Detektivska zgodba »Železna roka« vzbuja veliko zanimanje. Slika je polna krasnih scen. V soboto »Velika cirkuška privlačnost« t. j. ena najboljših do sedaj kazanih Nordiskfilmov. Pripravlja se »Bosonoga plesalka«.

Japonski samomor.

Samomor generala Nogi. — Japonci in Evropejci. — Rumena nevarnost. — Japonska narodna zavest. — Samomori na Japonskem. — Harakiri. — Najvišji življenjski zakon je dolžnost. — Preziranje smrti. — Zgodovina samomorov. — Harakiri kot državna kazen. — Evropska kultura in Harakiri.

Pretekli teden je presenetila evropski svet novica o samomoru generala Nogija. General Nogi je imel izza rusko-japonske vojne svetovnoznano ime. Bil je znan kot junak in državnik. Služil je s celim življenjem svojem cesarju in domovini. Ko pa je mikado (japonski cesar) umrl in je cela država žalovala ob njegovem grobu — je general Nogi zabodel svojo ženo in si je sam prerezal vrat. Ni imel več komu služiti. Ko so topovi naznanjali pogreb cesarja — je izvršil samomor — ni hotel preživeti svojega cesarja. To kaže japonsko domoljubje, ki je pri nas skoraj neznano. O Japoncih se je pred nekaj leti le malo pisalo in Evropa je le malo poznala ta poseben narod. Nekoliko bolj znani so nam postali Japonci iz Kitajsko-japonske vojne. Toda tudi ta vojna še ni pokazala Japoncev v njih najlepših lastnostih. Šele rusko-japonska vojna je poučila Evropo, kakšen narod so Japonci.

Nemški cesar Viljem, ki je vedno želel, da bi oči Rusije bile obrnjene na Daljni Vstok, (ker je hotel s tem preskrbeti Nemčiji mirno delo v Perziji), je dvignil svoj svarilni glas, in je rekel: Evropski narodi čuvajte svoje svete pravice. S tem je hotel opozoriti Evropo pred t. zv. »rumeno nevarnostjo«, ki baje preti iz Azije, od t. zv. rumenega plemena, od Kitajcev in Japoncev. Da bi to veliko nevarnost še bolj pokazali, so dali Nemci natisniti veliko sliko, na kateri se vidi meja Azije in Evrope, tu stoji kulturni narod, tam v daljni Aziji pa se plazi »rumena nevarnost«.

Na meji med obema stoji nemški cesar, ki svari pred nevarnostjo.

Rusija je res šla na lež — spustila se je proti rumeni nevarnosti v boj — in je bila premagana. To je marsikoga presenetilo. Kakor o raznih drugih nemških državah se sliši tudi o slovenski Rusiji pri nas mnogo slabega — ker verujemo nemškemu listom, Nemci hočejo s tem

da blatijo druge, posebno slovanske države dokazati, da le oni znajo vladati in da so le oni kulturni narod. Zato ni bilo vse resnično, kar se je o Rusiji pisalo za časa vojne — bilo je mnogo lažij od obeh strani. O ruski armadi se je posebno rado pisalo, da je slaba; v resnici pa si moremo komaj predstavljati velike težave, ki jih je armada — premagala. Toda Japoncev ni mogla premagati. Ako pomislimo, da ima Rusija 132 milijonov prebivalcev, Japonska pa le 42 milijonov — se moramo čuditi, da je Rusija v vojni omagala. Toda če pogledamo Japonca in njegovo domoljubje, bo nam stvar kmalu jasna. Ravno v rusko-japonski vojni se je japonsko domoljubje izkazalo v najlepši luči. Ne le vojski na bojnem polju, ampak tudi prebivalstvo v celi državi je pokazalo toliko poštrevolnosti, da so se na nji razbile vse evropske sile.

V tej vojni je zaslovelo tudi ime generala Nogi. General Nogi je stopil v vojaško službo že v zgodnji mladosti, izkazal se je v kitajsko-japonski vojni — še bolj pa v rusko-japonski vojni. Bil je znan kot najodličnejši sovražnik Rusov in Evropejcev in je bil proti vsakemu premirju. V znanih bojih pod Port-Arturjem sta padla oba njegova sina. V njegovi družini je sploh vladal strogo japonski duh, ko je njegova žena videla smrt svojega sina, ki so ga pripeljali izpred Port-Arturja — je s ponosom pogledala meč, ki je ves skrhlan ležal poleg mrljca in je molče govoril o sinovi hrabrosti. General Nogi je bil iz onih Japoncev, ki pozna le eno dolžnost: služiti svoji domovini. To japonsko lastnost je pokazal Evropi »Tajfun«, ki se je tudi pri nas z uspehom uprizoril.

Japonci se niso enako drugim azijskim narodom branili evropske kulture. Sprejeli so jo z veseljem, ker so videli, da jim daje sredstva za boj proti Evropi. Vendar si niso dali vzeti svoj pristični narodni značaj. Mnogi Japonci so šli študirat v Evropo — toda njih duh je ostal pristo japonski. Japonci so celo svojo narodno vero pustili in država se je postavila na popolnoma svobodno stališče (kakor skoraj nobena evropska država) in vendar je japonska šola vzgojila nov rod, ki dela v korist svoje domovine. Japonci so izredno pridni, delavni in varčni. Zvitost mu je prirojena in nikoli ne pozabi, kje ga čaka dobiček. Zato postajajo vladajoča sila Daljnega Vstoka.

Smrt generala Nogija bi bila nam zagonetka, ako ne bi poznali Japonca v njegovi ljubezni do domovine. General Nogi, slavnij junak, je odšel s sveta, ko je spolnil svojo službo. Iz pisem, ki jih je general Nogi zapustil, in iz oporoke se jasno vidi, da je mislil pri vsem le na svojega cesarja (mikada) in na svojo domovino. Kdo svoje telo je general Nogi zapustil — zdravniški šoli.

Samomor na Japonskem se smatra sploh drugače nego pri nas. Kakor je znano, imajo Japonci svoj poseben samomor, ki se imenuje »Harakiri«. Ta samomor obstoji v tem, da si Japonec, ki mu ne kaže več živeti — prereže trebuh. V domačem jeziku se imenuje ta samomor »sepuku« ali »kapuku«. Japonci se namreč pri tem samomoru vsede na tla in si prereže trebuh okoli 20 cm na dolgo in se na nož nasadi. Ta samomor je že od davnih časov v navadi. Najvišje pravilo za vsakega Japonca je: Najvišji življenjski zakon je — dolžnost. Da pa more človek svojo dolžnost izvršiti, mora popolnoma obvladati samega sebe in se tudi smrti ne sme bati. (Znano je, kako so rusko-japonski vojni Japonci šli brezobzirno in brez strahu pred smrtjo v boj.)

»Kdor se ne boji smrti« — pravi Japonec — »ta se sploh ničesar ne boji.«

Tako se samomor Harakiri smatra kot junaštvo. Ako je kdo po nedolžnem obsojen — napravi Harakiri — in s tem pokaže svojo nedolžnost — ako je kdo res zakrilil kaj velikega — napravi Harakiri — in s tem prizna svojo krivdo in se sam kaznuje. Harakiri pa izvrše pogosto tudi ljudje, ki izgube kako drago bitje in te izgube nečesto preživeti. To je storil tudi general Nogi, ki ni hotel preživeti smrti svojega cesarja, kateremu je služil celo življenje.

Harakiri so navadno izvršili vojaki, ako so bili vjeti in niso hoteli priti sovražniku v roke. Japonska zgodovina poroča o bojih, v katerih je na tisoče Japoncev izvršilo Harakiri. Počasi si je ta način smrti prisvojilo plemstvo in boljši stanovi. V 15. stoletju so nastala natančna pravila, kako se mora Harakiri izvršiti. V 17. stoletju je Harakiri postal državna kazen za plemstvo. Plemič, ki je bil k smrti obsojen je imel pravico, da sam izvrši Harakiri. To se je navadno zgodilo v svetišču, kjer so se zbrali njegovi prijatelji in sorodniki. Pri tem so bile posebne ceremonije. Obsojenec se je vsedel sredi svetišča — pred njim pa je ležal meč, zavrt v pargament. S pobožnim obrazom je potem obsojenec vzel meč v roke. Poleg njega je smel stati le kak prijatelj, ki si ga je sam izbral.

Obsojenec je potem naenkrat razgrnil obleko in si je prerezal trebuh. Po svetišču je nastal jok — in žalovanje. Med tem pa je prijatelj, ki je stal poleg, odsekal obsojencu glavo, da mu je olajšal smrt. Še leta 1871. je bil ta državni samomor v navadi.

Leta 1869. so mladi japonski plemiči na morskem bregu napadli tuje pomorske častnike in jih pobili. 20 od teh plemičev je bilo obsojenih na smrt in so morali pred francoskim poslanikom izvršiti Harakiri. Poslanik je gledal pri enajstem plemiču pa je pobeignil. — Ko so se Japonci v zadnjih letih bolj in bolj civilizirali, je prišlo vprašanje tudi na Harakiri. Še leta 1869. je imenoval neki Japonec Harakiri kot temelj konstitucije in biser japonskega narodnega duha. Leta 1891. je bil samomor Harakiri prepovedan. Vendar se še danes naravnost obožujejo oni Japonci, ki iz kakih vzvišenih namenov izvrše Harakiri. O takih junakih gredo pogosto med narodom lepe pravljice.

General Nogi ni izvršil Harakiri, ker je ta državno prepovedan samomor, izvršil pa je samomor na drug način in je s tem dal dokaz svoje velike ljubezni do vladarja in do starih narodnih tradicij. Tako je še v smrti pokazal svojega japonskega narodnega duha in domoljubja, ki mu kulturna Evropa nima primere.

Najnovejša telefonska in brzjavna poročila.

OGRSKO - HRVAŠKA POSLANSKA ZBOR-
NICA. — ODGOVITEV PARLAMENTA. —
FONOVI KRAVALI. — AFERA MINISTRA
BEOTVJA.

Budimpešta, 18. septembra. Danes so se v poslanski zbornici nadaljevali kravali. Pred zbornico je stala policija, ki pa ni zabranjevala opoziciji vstop v parlament. Seji je zopet predsedoval grof Tisza, prisostvoval pa je tudi ministrski predsednik grof Lukacs. Opozicija je prinesla s seboj zopet razne obstrukcijske instrumente, katerih se je neprestano posluževala. Ko sta Tisza in Lukacs stopila v sobo, ju je opozicija zelo viharno sprejela. Skandali niso hoteli pometati. Trgovski minister Beoty je bil v prepiru udaril opozicijskega poslanca Zborajja po licu, nakar so ga opozicijski poslanci vrgli na tla in ga pošteno pretepli. Beoty je zadobil tudi več ran. Vladni poslanci so komaj iztrgali svojega tovariša iz rok besnih opozicijskecev. Tisza je sejo suspendiral. Ob 11. uri dopoldne je zopet prišla policija z zbornico, nakar je opozicija prostovoljno odšla iz dvorane. Ko je Tisza sejo zopet otvoril je minister Beoty opravičil svoje postopanje. Vladni namemeluki so seveda odobraval njegov surov nastop. Nato so se vršile volitve v delegacije. Opozicija je odklonila vsak mandat. Nato je Tisza zbornico do 20. oktobra odgodil.

Budimpešta, 18. septembra. 44 opozicijskih poslancev je izključenih za tri seje.

ŽELEZNIŠKA KATASTROFA NA ANGLE- SKEM.

Liverpool, 18. septembra. Na progi Liverpool — Manchester je skočil ekspresni vlak s tira. Več vozov je bilo popolnoma razdejanih. Kurjač in strojevodja sta obležala na mestu mrtva. Okolu 20 potnikov je izgubilo svoje življenje, okolu 80 pa je težko oziroma lahko ranjenih.

RAZNO.

* Trideset let brez spanja. Gospod Albert Herpin iz Trentona v Avstraliji trdi, da ni spal že trideset let. Sedaj mu je 60 let. Pred tridesetimi leti sem poslednjikrat spal. Takrat nekako mi je umrla žena in od onega časa nisem zatislil oči niti za minuto, pripoveduje v »Daly Express« ta čudoviti mož. Nadalje pravi, da ni trideset let sem čutil nobene potrebe po spancu, kar je seveda najbolj čudno. Počuti se baje izvrstno in je vesel, da ni v poslednjih tridesetih letih izgubil prav nič časa s spanjem. Res nekaj čudnega.

* Zgodba o krasnih prsih. Da nas krasne, polne ženske grudi očarajo, to vemo vsi kajpada. Le pogledimo po promenadi. Po tlaku stopa vitka, mlada gospa z grazijskimi gestami. Njeno telo je prožno, najbolj pa jo krasijo lepe grudi, katere privlačujejo oči pasazerjev kakor magnet. Dama jim je hvaležna, ker je dobila zaslužen občudovanje. Ampak zares krasne grudi so redka stvar. To je najbolj občutila Marija Krausova v Eicheldorfu na Gorenje Avstrijskem. Tudi ona je hotela biti občudovana. Večkrat je čitala v časopisih in se, kjer se ponujajo nekak mazila za do-sego krasnih prsi. »Bom pa poskusila, koliko je na tem resnice,« je sklenila in kupila od drogerista ono mazilo. Reva je čakala in čakala imenitnih posledic čudotvornega mazila in je pričakala nekaj nepričakovanega. Ne vemo sicer za kemično sestavo onega mazila, toda faktum je, da so se posledice mazanja pojavile ravno na nasprotni strani, kjer bi morale biti. Ubogo dekle je bilo vse iz sebe in ni vedelo kaj početi. Zdravnik Adolf Reuter pa je bil moder mož in je dekletu pomagal tako, da jo je začel mazati, ravno z onim mazilom po hrbtu in glejte, neljube posledice na nepristojnem mestu so izginile. In še več. Dr. Reuter je bil očitno jako izurjen v onem mazanju in dekle se je čez več mesecev veselilo svojih krasnih prsi, ki pa so bile sedaj na pravem mestu. Koliko je dr. Adolf Reuter računal za omenjeno operacijo, nismo mogli zvedeti. E, da je le dekle srečno in veselo!

* Nezgoda virtuozov Kociana. Kociana poznamo že nekaj let sem, ko je »klaviril« v »Unionu«, kakor je pisal naš Milčinski ironično v svojih »Igračkah«. Slavnemu češkemu virtuozu se je pripetila to nedeljo nezgoda. Zvečer se je namreč peljal z avtomobilom iz Upice na Češkem, kjer je koncertiral, v Hronov s svojimi prijatelji. Pridrdrali so k železniškemu tiru državne železnice — droga nista bila spuščena. Vtem je iz ovinka pridrdral vlak, šofer je stežka ustavil avtomobil, toda vkljub temu je zadela ob železnega orjaka. Avtomobil se je le malo poškodoval, gospodje pa so imeli vsled te ne-zgode grozen strah. Ko so se pripeljali v Hronov, je napravilo občinstvo, ki je takoj zvedelo za nezgodo, Kocianu navdušene ovacije.

* Čoln se je potopil. Iz Chicaga 16. septembra. Šolski čoln s 24 mladimi mornarji se je med velikim viharjem potopil na Michiganskem jezeru. Šest mož je utonilo, pet se jih pogreša.

Nov narod. Pred kratkim sta se vrnila s petletnega potovanja po severu ameriška raziskovalca Stefansson in dr. Andersoni. Najbolj zanimivo, kar poročata s svojega potovanja, je to, da sta dobila popolnoma nov narod. Ob zalivu Coronation na Viktoriji živi kakih 2000 ljudi, mal narod, popolnoma samosvoj, ki je bil dosedaj še popolnoma neznan. Ti ljudje so približno tako veliki, kot Eskimi, imajo velike rdečkaste lase, so bele kože, imajo svetloplave oči in svetle obrvi. Žive v podzemskih kočah in se hranijo z ribami in divjačino. Udomačenih živali nimajo. Svoje zgodovine ne poznajo in ne pomnijo, da bi bili prišli katerikoli v dotiko z drugimi narodi. Od Eskimov so popolnoma različni in imajo tudi drugo govorico. Kot orožje jim služijo loki in pšice, ki imajo na koncu pritrjene ostre kamnite konice. Nekateri imajo

tudi nože in sicer iz bakra, katerega dobe na produ potokov, ki se stekajo v zaliv. Oblečeni so v kožo, ki so sešili s črevi živali. Za šivanje teh kož rabijo ženske šivanke iz tankih kosti. Vere nimajo nobene, splošno pa je razširjeno med njimi prepričanje, da je pred dolgim, dolгим časom poplaval morje cel svet in da so oni sami ostali. Učenci se zelo zanimajo za ta narod in v kratkem bo odšla ekspedicija, ki bo imela nalogo, da natančno prouči življenje in običaje tega do sedaj še nepoznanega naroda.

Zabava.

Ne zna si pomagati. Prijateljica: »Kaj ti je, draga Melanija, da si danes tako silno žalostna?« Melanija: Oh, veš, dušica, naša služkinja je zbolela in mora zdaj moja mati opravljati vsa dela in opravila.

Peter: Kako morete dati, kot katoliška mati svojo hčer takemu človeku, ki je staroverec. Saj on ne veruje niti na papežovo nezmožljivost.

Gospa: Saj jaz tudi ne.

Odgovorni urednik Radivoj Korenec.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Mala vila pod Rožnikom št. 267 se ceno prodaja.

Višješolec išče instrukcije. Ponudbe pod »Višješolec« na »Prvo anončno pisarno.« 652—2

Več kompletnih postelj, dekoracijski divan, kredenca in več omar se prodaja na Gruberjevem nabrežju št. 14. 651—2

Ali ste pokusili
posebno specialiteto
likerja
zdravnik želodca?

30 mizarjev

za stavbe in pohištvo

sprejme takoj tvrdka 649

Bothe & Ehrmann v Zagrebu.

Vpraša se pri M. F. Doberlet v Ljubljani,
Sodna ulica št. 1.

Narodna kavarna

prične zopet prirejati vsak dan
koncerte svetovnoznane in priljubljene
elitne damske kapele

R. H. Dietrich

Začetek ob 9. uri. Vstop p.ost.
Ob nedeljah in praznikih začetek ob 8.

Slavnemu občinstvu in rodoljubom z dežele
se priporoča za obilen obisk z velespoštovanjem
FRAN KRAPEŠ, kavarnar.

Šolske knjige

za vse srednje, meščanske in
ljudske šole

v najnovejših odobrenih izdajah ter vse
šolske potrebščine v najboljši kakovosti
priporoča po zmerni ceni

L. Schwentner

v Ljubljani, Prešernova ulica 3.
Poslojpe mestne hranilnice.

Pozor!

Pozor!

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da
sem otvoril na

Sv. Petra cesti št. 9.

svojo prodajalno in delavnico za
razna obuvala.

Skrb mi bo, da bodem vsakemu dobro po-
streget in ceno računil.

Za obilen obisk se priporoča

Fran Novak, čevljar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 9.
Sprejema se tudi popravila.

Slovinci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Meto-
dove šolske družbe!

T. MENCINGER, Ljubljana

Resljeva cesta 3 - Sv. Petra cesta 37 in 42 - Martinova cesta 18.

Špeceriska in delikatesna trgovina, žgálnica za kavo z električnim obratom in vročim zrakom.
Specialiteta! Žgana kava. Specialiteta!

Posebna mešanica . . . kg K 4:80 || Kavarnarska mešanica . . . kg K 4:—
Ljubljanska mešanica . . . „ 4:40 || Tržaška mešanica . . . „ 3:60

Na vogalu Resljeve ceste **vinarna**. Odprta ob delavnikih do 9. zvečer, ob praznikih dopoldne.
Vsak dan sveže: kuhana praška, graška, sirova šentdanijska gnjat in dunajske klobasice.

Ravnokar došla velika izbira oblek za šolsko mladino

za deklice in dečke. — Najnovejše obleke, površnike in raglane za gospode.
Najmodernejšo in največjo izbero damske konfekcije, kakor valetaje, raglane,
kostume, jopice, krila in bluže po priznani najnižjih cenah priporoča

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

POZOR! POZOR! POZOR!

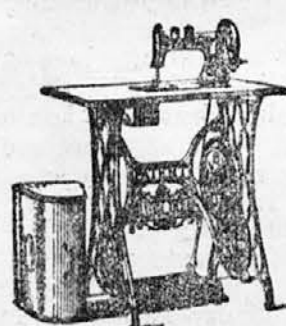
Še nikdar niste kupili po tako nizkih cenah!

Radi velike zaloge vseh
šolskih in uradniških potrebščin
kakor tudi galanterijskih predmetov prodajam
po zelo nizkih cenah na drobno in debelo.
Trgovina s papirjem in galanterijskim blagom:
FR. IGLIČ, Ljubljana
Mestni trg št. 11.—13. - Mestni trg št. 11.—13.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za
pletanje (Strickmaschinen) za
rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastonj in franko.

Vse na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane šolske knjige

ima v predpisanih izdajah in veliki množini v zalogi tvrdka

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

trgovina s knjigami in muzikalijami

Ljubljana, Kongresni trg šte. 2.

Seznamki učnih knjig se oddajajo zastonj.

Ozirajte se na tvrdke,
ki oglašajo v „Dnevu“